

ANKARA GEVHER NESİBE SAĞLIK EĞİTİM ENSTİTÜSÜNDE ÖĞRENCİLERİN AD ALMALARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

— 2 —

ALIN YAKICI

(5. Sayıdan Devam)

Ahmet Turan Kıvrak (Sivas): «Benim adım Sivas'a 15 km. uzaklıkta türbesi bulunan Seyit Ahmet'ten alınmış.»

Şehmuz Gökdemir (Mardin): «Adımı, Diyarbakır ile Mardin arasında ziyaretgâhı bulunan Şehmuz Dede'den almışım.»

3 — Rüyada Görüldüğü İçin Alınan Adlar :

Halil Kaşaltı (Kahramanmaraş - Pazarcık - Aşağımülk): «Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri dedemin rüyasına girecek doğacak torununun adını Halil koy, rızkı bol olsun demiş ve adım Halil olmuş.»

Zeynep Kuzu (Antalya - Serik - Kuşlar): «Annem hamileyken bir gece rüya görmüş. Rüyasında annem salıncakta bir bebek sallıyormuş. Annemin anneannesini de onun yanında oturuyormuş ama sırtı anneme dönük olarak. Neden küs gibi oturduğunu yine orada bulunan babaanne sorunca o da, bebeğine onun adını koymadın da ondan demiş. Annem de rüyasında, hem vallahi, hem billahi karnımdaki bebek kız olursa onun adını koyacağım demiş ve ben doğunca onun adı olan Zeynep konmuş.»

Ömer Lütfi Kalender (Şanlıurfa): «Rüyasında babama Hazreti Ömer'i, annem ise Lütfi isimli bir ermiş görmüş. İki gün sonra ben doğunca bana ad olarak vermişler.»

4 — Kura Sonucu Alınan Adlar :

Aytaç Şahin (Tokat - Güzelce): «Amcam adımın Aytaç olmasını istemiş, babama da kabul etmemiş. Kura çekmeye karar vermişler. Amcam dört ayrı kağıda Aytaç adını yazmış. Birini çekince Aytaç çıkmış. Diğerlerine bakmak da akıllarına gelmemiş. Böylece adım Aytaç konmuş.»

5 — Dileklerle İlgili Olarak Konan Adlar :

a) Çocuğun Yaşamayı Dileğiyle: Yaşar Yıldırım (Kırşehir), Duran Ahras (Kahramanmaraş)

b) Sonuncu Kız Çocuğu Olması Dileğiyle: Songül Fariz (Adana - Osmaniye), Songül Özçam (Kayseri - Ağırnas), Songül Aygün (Adana - Kadirli), Songül Kaynar (Mersin - Anamur), Yeter Ölmez (Malatya - Yazihan)

c) Ebe Olması Dileğiyle: Nedime Kaba (Trabzon - Beşikdüzü - Korkuthan): «Doğumuma çağrılan ebe hanımın adı Nedime imiş. Ben doğunca, inşallah senin gibi güzel bir ebe olur dileğiyle adım Nedime koymuşlar. Yıllar sonra bu istek gerçekleşti ve ben de ebe olarak göreve başladım.»

d) Çocuğun İstikbâlde Yükselmesi Dileğiyle: Yüksel Selçuk (Ankara): «Okuyup yükselmem için bu adı vermişler.»

e) Çocuğun Üzerinden Adalet Eksik Olmaması Dileğiyle: Adil Şenkal (Burdur - Bucak)

D — BELİRLİ GÜN - AY - MEVSİM - ORTAM VE OLAYLARDAN DOLAYI VERİLEN ADLAR

1 — Belirli Gün, Ay ve Mevsimden Dolayı Alınan Adlar :

a) Ramazanda Doğduğu İçin: Ramazan Esmer (Diyarbakır - Dicle - Bozoba), Ramazan Yılmaz (Trabzon).

b) Arefe Günü Doğduğu İçin: Arif Eşkara (Kırıkkale), Arif Alpaslan (Kırşehir), Arife Büyükbaz (Bahkesir - Bandırma - Edincik).

c) Cuma Günü Doğduğu İçin: Cuma Mutlu (Kahramanmaraş - Afşin - Biget).

d) Seher Vakti Doğduğu İçin: Seher Özdemir (Kahramanmaraş - Göksum - Mehmetbey).

e) 30 Ağustos'ta Doğduğu İçin : Zaffer Çakal (Erzurum).

2 — Bulunulan Ortam ve Yaşanan Olaylardan Dolayı Alınan Adlar:

a) Ölen Babaya Hediye Olduğu İçin: Hediye Kaya (Balıkesir - Bandırma), Hediye Köşger (Konya).

b) Babanın Verilen Adı Unutması Sonucu :

Esmen Küçük (Ağrı - Eleşkirt) : «Ailem adımın Şule olmasını kararlaştırmış. Fakat babam nüfus dairesine gidene kadar ismimi unuttuğu için o anda aklıma gelen Esmen ismini yazdırmış.»

Sultan Sezer (Mersin - Anamur - Çukurbanoz) : «Ailem adımın Meral olmasını kararlaştırmış. Fakat dedem ilçeye gidinceye kadar kendisine söylenen adı unutmuş ve sevdiği bir isim olan Sultan'ı yazdırmış.»

c) Kardeşin Söylediği İlk Ad Olduğu İçin :

Zübeyde Aydın (Sakarya - Akyazı) : «İlkokul 1. sınıfta okuyan ablağa bir ad sormuşlar. O da o gün okulda öğrendiği Atatürk'ün annesinin adını söylemiş. Benim adım da Zübeyde olmuş.»

d) Takside Doğduğu İçin :

İhsan Turgut (Antalya - Alanya) : «Hastahaneye giderken doğmuşum. Taksi şoförünün adı İhsan olduğu için bana da aynı ad verilmiş.»

e) Ailede Sükuneti Sağlamak İçin :

Ümran Gürsoy (Denizli) : «Ben doğunca babaannem kendi adı olan Ümmühan'ı vermek istemiş. Annem ise buna karşı çıkmış. Ailemizin diğer fertleri de araya girince ailede bir huzursuzluk başlamış. Aylar sonra babaannemin adını çağrıştıran bu ad verilmiş.»

f) Doktorun Söylediği Sözdən Dolayı:

Fatmana Zatinur Boyacı (Antalya - Korkuteli - Kırkpınar) : «Henüz adım kesinleşmeden doktora götürülmüşüm. Doktor anneme adımı sormuş. Annem de Nur'u düşünüyoruz demiş. Doktor da bana zati (zaten) nur gibi çocuk demiş. Bu ad annemin çok hoşuna gitmiş ve bana «Zatinur» demeye başlamış.»

g) Halkın Geçim Kaynaklarından Dolayı :

Güldemet Özcan (Afyon - Başmakçı - Yaka) : «Bizim köyümüz Isparta'ya yakın olduğu için geçimini gülcülükle sağlar. Benim adım da bu geçim kaynağından ve güzelliğinden esinlenilerek konulmuş.»

h) Bir Aşk Olayının Kadın Kahramanının Adı :

Melahat Akkurt (Ankara) : «Yıllar önce annemin amcasının kızı bir delikanlıyı çok sevmiş, fakat yedi sene sevdiği gence verilmemiş. Yedi sene sonra nihayet iki gencin birleşmesine karar verilmiş. Düğün gecesi yapılan eğlence sırasında damat vurularak ölmüş. Bu acıya dayanamayan kız da iki ay sonra vefat etmiş. Bu sevgi dillere destan olmuş. Ben doğunca da onun adını bana vermişler.»

i) Moda İsimlerden Olduğu İçin : Nuran Hava (Eskişehir - Kozlublul).

j) Yaşanan Kötü Bir Olaydan Dolayı :

Mukadder Balaban (Malatya) : «Bu adın bana verildiği tarihin olayını sevmiyor ve hatırlamak istemiyorum. Doğu'nun kan davalarını hepimiz biliriz. Ben doğduğum gün, öldürme sırası bizim ailede olduğu için babam ve amcalarım kan davamız Çil Hasan'ın oğlu İbrahim'i vurmuş ve kaçmışlar. Yakalanamadıkları için ailenin hanımlarını ve annemi sürekli karakola ve mahkemeye götürmüşler. İşte ben bu esnada doğduğum için ailem bana «kader mi», «mukadder mi» diyerekten adımı «Mukadder» koymuşlar.

k) Köyün Öğretmeninin Kızının Arabanın Altında Kalarak Ölmesinden Dolayı : Şafak Akkaş (Bilecik - Pazaryeri) : «Tayini çıkan köyümüz öğretmeni taşımırken kızı Şafak arabanın altında kalarak ölmüş. O gün doğduğum için bana onun adını vermişler.»

l) Doğum Esnasında Ölen Bir Kadının Adı :

Halise Oğuz (Elazığ) : «Köyümüzün en güzel kadını olan Halise ilk doğumunda ölüncə köy yasa bürünmüş ve köyde doğacak ilk kız çocuğuna adının verilmesi kararlaştırılmış ve bir iki sonra da ben doğmuşum.»

E — EDEBİ TÜRLER - KİTAPLAR VE SANAT ESERLERİNDEN ALINAN ADLAR

1 — Efsaneden Alınan Adlar :

Zübeyde Mekselina Balcı (Kahramanmaraş - Andırın) : «Mekselina, Afşin'de bulunan Ashab-ı Kehf mağarasındaki yedi uyurlardan birinin adıdır.»

2 — Türkülerden Alınan Adlar :

Gönül Sözeri (Artvin-Ardanuç) : «Halam, adımı çok sevdiği gönül türküsünden etkilenererek koymuş.»

3 — Filminden Alınan Adlar :

Şehsuvar Akkuş (Tokat - Reşadiye - Bozçalı) : «Babam seyrettiği filmdeki kahramanı çok beğenir. Kahraman orada tarihi bir Türk beyini temsil etmektedir. Bunun etkisiyle ben doğunca adımı Şehsuvar kor.»

Nezayet Özkan (Bulgaristan - Deliorman - Razgrad) : «Annemle babam birlikte bir film seyretmişler. Filmin kadın artistini çok beğenmişler. İlerde kızımız olursa onun adını verelim demişler ve ben doğunca adım Nezayet olmuş.»

Selma Uğur : Amcam askerde iken Belgin Doruk'un bir filmini seyretmiş. Sanatçının filmdeki adı Selma imiş. Ben doğduğum zaman amcama sormuşlar o da Selma olsun demiş.

Rüjgan Bilgiç (Ankara - Nallıhan) : «Teyzem, seyrettiği filmin başrol oyuncusundan çok etkilenmiş ve adımı Rüjgan koymuş.»

4 — Takvim Yaprağından :

Nuran Yaman (Eskişehir - Sivrihisar) : «Dedem adımı takvim yaprağından koymuş.»

F — SES BENZEŞMESİ - SES BİRLEŞMESİ - ANLAM BİRLİĞİ SEBEBİYLE VERİLEN ADLAR :

1 — Anneye, Babaya ve Kardeşlere Kafiye Olsun Diye Verilen Adlar : Tümer Aytan (Kars - Iğdır), Nazmiye Ocaktan (Ankara - Elmadağ), Şenel Mutlu (Eskişehir - Alpu - Uyuzhamam), Fikriye Karahan

(Giresun - Espiye), Sedat Şengök (Konya), Şenay Aksoy (Denizli - Acıpayam), Müjgan Özçelik (Çanakkale Bayramiç), Nuray Aydın (Ordu - Aybastı), Seval Dikmen (Sivas), Vildan Kaça (Balıkesir - Ortaca).

2 — Anlam Bakımından Benzerlik Olması İçin : Şule Polat (Kahramanmaraş - Andırın) : «Kardeşlerimin adı Nur ve Suzan. Işık ve ateşle ilgisi olması sebebiyle benim adım da Şule olmuş.»

3 — Anne, Baba ve Kardeşlerin Adlarındaki Harflerin ve Hecelerin Birleşmesiyle Alınan Adlar : Selma Altın (Burdur - Yeşilova - Çuvallı) : «Adı Emsal olan halamın adındaki harflerin yer değiştirmesiyle verilmiş.»

G — DİĞER SEBEPLERDEN DOLAYI ALINAN ADLAR :

1 — Az Bilinen Farklı Bir Ad Olduğu İçin : Nazım Özen (Karaman - Ermenek - Büyükkarapınar), Sergül Çağlar (Çorum - Mecitözü).

2 — Değişiklik Sebebiyle : Hazâl Erusta (Samsun - Yeşilköy) : «1983 yılına kadar adım Hanım'dı. Bu ismi memuriyet hayatında kullanmam bazı zorluklar meydana getiriyordu. Bunun üzerine mahkeme kararıyla Hazâl ismini aldım.»

3 — Adının Veriliş Sebebini Bilmeyenler : Hüseyin Boz (Çanakkale - Biga - Gemicikırtı), Feride Kavgacı (Giresun - Eynesil).

Bu küçük değerlendirmemizde de görüldüğü gibi, zaman zaman ad almalarında ilginç olaylarla karşılaşmaktadır. Kitle iletişim araçlarının değişik kültürlerden, değişik yollarla, değişik mesajlar vermesini ve hızlı kültür değişmesine rağmen, ad verme geleneği içinde aile büyüklerinin sevilen kişilerin, dinî-millî varlık ve unsurların yerini ve önemini korumakta olduğu gerçeği de her şeye rağmen yaşayışını sürdürmektedir.

Not : Bu çalışmamızda yardımlarını esirgemeyen okul Müdürü Sayın Ali Rıza GÖZLER'e, Müdür Yardımcıları Ömer ÖZKAN ve Ömer ÖZAY'a teşekkür ederiz.